

da je nato do upokojitve vodil službo taksacije gozdov v republiških organih za gozdarstvo. Številne njegove študije so objavljene v hrvaških, srbskih in slovenskih revijah in knjigah. Letos je obhajal 80-letnico življenja. Ob tej priložnosti se ga kot kulturnega delavca spominjajo tudi Loški razgledi z njegovo rodbino vred, ki je pognala življenjske korenine na poljanskih tleh. Leto njegove 80-letnice je bilo žal — tudi leto njegove smrti.

Za tretji Pipanov rod samo Rudolf zapušča dve hčeri, od katerih je starejša

Marija Pipan inženirka kemije v Ljubljani, mlajša Nada Pipan pa nadaljuje rodbinsko tradicijo pedagogov na višji stopnji. Kot diplomirana biologinja je dve leti učila na gimnaziji v Trbovljah, nato je postala asistentka na medicinski fakulteti v Ljubljani, po dopolnilnem študiju v Bonnu promovirala za doktorico biološke znanosti in je sedaj redna profesorica biologije na medicinski fakulteti v Ljubljani in predstojnica biološkega inštituta. Obe sestri sta navezani na Gorenjo vas, kjer v svoji hišici preživljata proste dneve.

F. P.

MUZEJSKI IZLETI

V letu 1975 smo člani Muzejskega društva, ki se več ali manj udeležujemo takih izletov že nekaj let, napravili pet izletov. Vnaprej naj bo omenjeno, da imajo ti izleti poučen pomen. Organizator in vodnik izletov tov. France Planina med vožnjo in na postankih v pomembnejših krajih razlaga in opozarja na razne pokrajinske, zgodovinske, kulturne in gospodarske zanimivosti.

Prvi letošnji izlet 16. maja je šel čez Dolenjsko v Posotelje in Hrvatsko Zagorje. Namenjen je bil predvsem spoznanju o velikem kmečkem uporu 1573. Na vožnji od Ljubljane pa skoraj do Novega mesta je vodnik razložil socialni in gospodarski položaj kmečkih podložnikov v 16. stoletju, vzroke in povod, potek in posledice velikega upora. Od Novega mesta dalje je opozoril na gradove v Podgorju in na Šentjerneji. Prvi postanek je bil v Kostanjevici na Krki, kjer nas je tov. Lado Smrekar, ravnatelj Gorjupove galerije in pobudnik kulturnih akcij, vodil po vinogradniški in sodarski zbirki tehničnega muzeja ter po galeriji likovnih del Jožeta Gorjupa, Božidarja Jakca in Toneta Kralja v obsežnem poslopju nekdanjega cistercijskega samostana, ki slovi po svojih arkadnih hodnikih. Ogledali smo si tudi obnovljeno samostansko cerkev. Mimo Drnovega — nekdanjega Neviodunuma — in Leskovca in skozi Videm smo dospeli na brestaniški grad ter si pod vodstvom tamošnjega vodnika ogledali muzej slovenskih izgnancev, kjer smo na slikah našli tudi nekaj znancev iz Loke. Skozi rudarsko Senovo smo dospeli v Podsredo. Ker nam je delo na cesti pre-

prečilo krajšo pot v Bistrico ob Sotli, smo morali napraviti ovinek mimo Kozjega na Prelasko in smo tako spoznali del Kozjanskega, o katerem večkrat beremo v zvezi z pasivnostjo teh krajev in z nedavnim potresom. V Kumrovcu smo imeli kosilo in smo obiskali rojstno hišo maršala Tita ter spominski dom borcev in mladine. Od daleč smo videli bojišče kmečke vojske pri Bistrici in razvaline gradov Kunšperka in Cesargrada. Mimo spomenika Antona Mihanovića, pesnika himne Lepa naša domovina v soteski Zelenjaku, skozi Klanjec, mimo Tuhejskih Toplic, po dolini reke Krapine in čez Stubiško polje, kjer se je odigrala usodna bitka kmečke vojske pod vodstvom Matije Gubca, smo dospeli na cilj potovanja — k veličastnemu Augustinčičevemu spomeniku Matije Gubca in kmečkih upornikov. Vračali smo se po lepi cesti Maribor—Krapina—Zagreb do Podsuseda, kjer smo se spomnili Tahijevega Susedgrada, se ustavili še v Mokricah in jo nato po cesti Zagreb—Ljubljana ubrali proti domu.

Na drugem izletu 19. junija nam je bila cilj Nova Gorica. Usmerili smo se po Poljanski dolini in skozi Sovodenj ter Cerko dospeli v dolino Soče. Ustavili smo se na Mostu na Soči in v Kanalu. Pri Novi Gorici smo najprej obiskali goriški muzej v Kromberku, tam nas je po zanimivih zbirkah vodil ravnatelj muzeja Branko Marušič in nas obdaril z muzejskimi publikacijami. Nato smo se peljali h Kekcu na kosilo in na razgled po širni goriški pokrajini tostran in onstran državne meje. Po obisku same Nove Gorice smo skozi Črniče, Dorn-

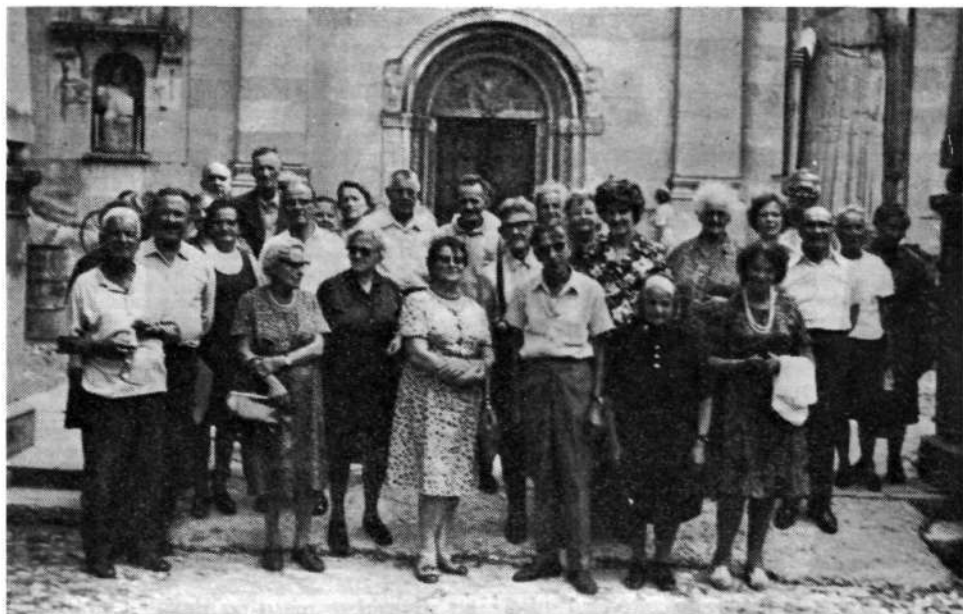

Pred Gubčevim spomenikom pri Gornji Stubici (Foto Fr. Planina)

berk, Branik in Štanjel prišli v Vipavska brda ter se v Gočah ustavili na značilni vipavski kmetiji Lojzeta Vidriha, kjer smo se povseslili ob ogledu vinske kleti, razgovoru z družino in pokušnji pristnega vipavca. Po vožnji skozi Podnanos, Razdrto in po avtocesti, smo pri Vrhniki krenili v Bistvo na ogled vzorno prenovljenih zbirk lovskega muzeja. Od tam smo se vrnili v Skofjo Loko.

Tretji in četrti izlet 12. avgusta in 11. septembra nas je popeljal čez italijansko mejo v sosedno Furlanijo. Na tretjem izletu smo šli čez mejo pri Ratečah, se kratko ustavili na Trbižu in se od tam peljali v Ovčjo vas, da smo na pokopališču poiskali nagrobnik Prešernovega brata Jurija, in naprej v Zajzero, dolino zahodnih Julijskih Alp pod Spikom-Montažem. Po Kanalski dolini mimo nekdanj slovenskih Ukev in Lipalje vasi ter nemškega Naborjeta in Lužic, od koder je leta 1939 z nemškimi optiralo tudi nekaj slovenskih družin za Nemčijo, smo dosegli nekdanj mejna kraja Tabelj in Pontebo, kjer se Bela skozi Železno dolino obrne na jug. Lepa cesta med Julijskimi Alpami na levi in Karnijskimi na desni nas je vodila skozi Skluzę (Chiusaforte) in kramarsko Na Beli

(Resiutta) ter mimo starodavnega Možaca (Moggio Udinese) in končno po mostu čez Belo in njene bele prodove pod mogočni Monte Amariano, furlanski Rigi, v dolino Tilmenta (Tagliamento) do glavnega mesta Karnije Tolmezza, ki ga Furlani imenujejo Tumiec, mi pa Tumeč. V prvi svetovni vojni je bila tam postaja »kranjskih Janezov« iz 17. polka. Sedaj je živahno trgovsko mesto. Mimo jezera Cavazzo, ki ga povečujejo za furlansko morje »el mar furlan«, smo se spustili po dolgem mostu čez prodove Tilmenta in se povzpeli v starinsko mesto Humin (Gemona) pod pečevnatimi obronki Karmana ali Campona na jugozahodnem obrobju Beneške Slovenije, zanimivo po romansko-gotski stolnici s kipi na pročelju, po občinski hiši loggii iz leta 1502 in po mirnih ulicah z arkadnimi hodniki. Na povratku smo se ustavili v Pušji vasi (Venzona), da smo videli slovite mumije in mogočno loggio. Potem je šla pot skozi dolino Reklanico ob južnih bregovih gorovja Montaž-Viš. Po strmih vijugah in predorih smo se pripeljali na preval Neveja, kjer stoje velike, nove stavbe hotela in otroškega okrevališča ter spodnja postaja žižnice na Kanin. Pozne popoldanske sence se že legale v dolino pod mejno Jerebico

Pred stolnico v Huminu. (Foto Fr. Planina)

in Predelom, ko smo počivali ob samotnem Rabeljskem jezeru. Čez Predel, mimo spomenika iz francoskih časov, skozi obnovljeni Strmec, »vas črnih rut«, in skozi Log pod Mangrtom, skozi vas Sočo in Trento smo že zvečer prišli na Vršič. V Tičarjevem domu, ki ga je plaz poškodoval in so ga zdaj obnavljali, smo imeli poslovilni postanek.

Četrti izlet nas je spet pripeljal v Furlanijo, sedaj v njen ravninski del. Skozi staro Gorico in mimo Krmina smo prišli v Videm (Udine). Ogleдали smo si staro mestno jedro z znamenitimi stavbami okoli Trga svobode Piazza della Libertà in šli peš ob slikovitih arkadah na grad, kjer sta muzej z dragocenimi slikami starih mojstrov in starinska cerkva; imeli pa smo smolo, ker je bilo zaradi poletnega časa že vse zaprto. Po cestah z drevoredi na skrbno obdelani in s čednimi stavbami poseljeni ravnini smo dosegli trdnjavo mesto Palmanovo, obdano z nasipi v obliki deseteterogljate zvezde. Od tam smo napravili kratek odcep v Gonars, med vojno koncentracijsko taborišče za Slovence iz tako imenovane Ljubljanske pokrajine. Ob mogočnem spomeniku smo se spominjali trpljenja zaprtih rojakov in počastili spomin tam umrlih žrtev. Na nadaljnji poti smo obi-

skali še velikansko grobišče padlih v prvi svetovni vojni Sredpolje (Redipuglia). V Miramaru, ki je bil tudi zaprt, smo se sprehodili po obsežnem parku ter se zadnji čas zatekli nazaj v avtobus pred nevihto, ki nas je potem spremljala skozi Trst in Opčine. Že v temi smo se za odpočitek in okrepitev še zadnjič ustavili v Sežani.

Peti izlet pod naslovom v znano neznanu je bil 2. oktobra. Peljali smo se v Selško dolino do Rudna in čez Rovtario v Bohinjsko Bistrico, nato po Spodnji bohinjski dolini, mimo Sv. Janeza in Zlatoroga k Savici, kjer smo se povzpeli do slapa. Vračali smo se po Zgornji dolini in skozi Sotesko, Bohinjsko Belo Bled ter obiskali Finžgarjevo rojstno hišo v Doslovčah. Tretji postanek je bil v Begunjah, kjer smo šli na razvaline gradu Kamen, na njegov gornji stolp, ki je že lepo obnovljen, in na grobišče talcev v Dragi. Po kosilu pri Jožovcu smo zavili na razgledno podgorsko cesto pod Dobrčo in se v Trziču ustavili pri Kurnikovi hiši, ki jo upravlja tržiški muzej, da bi si ogledali njeno notranjost, žal pa sosede, ki hrani ključ, ni bilo doma. Iz Trziča smo nadaljevali pot skozi Križe, Golnik, Trstenik in Bašelj do Preddvora, kjer smo šli do Hriba in

Izletniki med stebrovjem spomenika v Gonarsu. (Foto Fr. Planina)

jezera Črnave. Nadaljnji postanek je bil v vasi Adergas, da smo si ogledali Kremser Schmidtove in Metzingerjeve slike. Mimo Strmola, skozi Cerklje, Moste, Križ, Kamnik, Stranje in Stahovico nas je pot pripeljala v Kamniško Bistrico, kjer je bil zadnji postanek v Bistriškem domu. Posebna mikavnost tega izleta v neznano je bila, da so udeleženci po nekaterih vodnikovih podatkih več ali manj uspešno ugibali smer in postanke izleta.

Navedenih izletov se je udeležilo 47, 48, 45, 46 in 37 društvenih članov, ki so disciplinirano in z zanimanjem sledili pojasnilom vodnika in na njih znatno razširili svoje duševno obzorje ter utrdili zavest pripadnosti k našemu muzejskemu društvu. Vseh pet izletov smo napravili z udobnimi avtobusi Alpetoura v splošno zadovoljstvo udeležencev.

F. P.

PRISPEVEK H KRONIKI ŠKOFJE LOKE

(Od 1. X. 1974 do 30. IX. 1975)

2. oktobra. — Višje ležeče kraje v škofjeloški občini je tako kot drugod po Gorenjskem presenetil prvi sneg v letošnji jeseni.

4. oktobra. — Javno razpravo o osnutku samoupravnega sporazuma o ustanovitvi skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja v Sloveniji in o osnutku sprememb in dopolnitev statuta skupnosti, ki je bila v stekleni dvorani škofjeloške Name, je vodil predstavnik kranjske podružnice skupnosti Jože Kacin.

5. oktobra. — Po krajši bolezni je v ljubljanski bolnišnici umrl Polde Polevec, nekdanj znan operni pevec, kreator številnih vlog v domačem gledališču in predvsem prizadeven režiser, ki ga je številna publika poznala predvsem po dramatizaciji in večkratni uprizoritvi Tavčarjeve Visoške kronike.

6. oktobra. — Rudi Habjan, lovec selške lovske družine, je ob sodelovanju tovarišev na Jelovici blizu Martinčka uplenil velikega medveda-klavca, ki je dva meseca delal škodo v jelovških gozdovih in po bližnjih vaseh.